

Naturskyddsföreningens yrkande, synpunkter och förslag angående samrådshandling

Planbeskrivning, Detaljplan för bostäder och förskola Ullstorp 1:3 m.fl. "Dammbergen". I Östra Ullstorp, Kungälvs kommun. Ärende: KS2019/0265
daterad 2024-10-30

Naturskyddsföreningens yrkande:

Inrätta ett kommunalt naturreservat i Dammbergen.

Naturskyddsföreningen anser att kommunen skall inrätta ett kommunalt naturreservat i Dammbergen för att säkerställa skydd av arter och miljöer. Vi är starkt kritiska till förslaget att exploatera området och bygga bostäder.

Området har stora dokumenterade kultur, natur- och friluftslivsvärden. Vi vill poängtera att värdet av dessa *skall skyddas långsiktigt*. Tätortsnära områden kan skyddas både i syfte att gynna biologisk mångfald och för att gynna och värna friluftslivet. Kommuner kan få stöd av Naturvårdsverket och Länsstyrelsen för att inrätta naturreservat. ([Länk Kommunala naturreservat](#)). I det följande utvecklar vi våra synpunkter.

1 Bakgrund

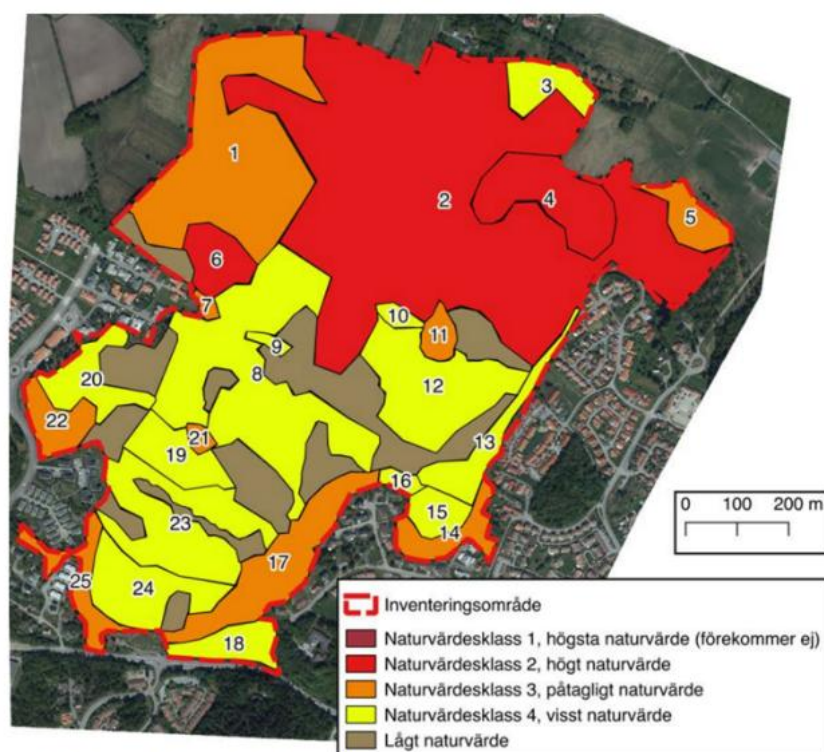
Naturskyddsföreningen har under de senaste åren tagit del av kommunens handlingar angående eventuell exploatering av området "Dammbergen". Vi skickade in ett yttrande 2020-05-11: *Synpunkter och yrkande angående Planbesked bostäder, skola och LSS, Ullstorp 1:3 m.fl. Dnr KS2019/0265-4 samt Löstorp 2:8. Dnr KS2020/0446-4*. Vi yttrade oss även 2023-11-23 angående *Planprogram för Dammbergen*. Diarienummer: KS2020/1014.

I det följande framför vi synpunkter angående förslag till *Detaljplan för bostäder och förskola Ullstorp 1:3 m.fl. "Dammbergen"*.

Vi utgår från den information som ligger på kommunens hemsida, Planbeskrivning och utredningar.

Dammbergen, ett tätortsnära område med höga naturvärden

Hänvisning till Karta 2 hämtad i NVI Dammbergen s 13

Karta 2. De identifierade naturvärdesobjekten.

Utredningar

Flera olika utredningar genomfördes i samband inför arbetet med *Planprogram för Dammbergen* och det nu föreliggande förslaget *Detaljplan för bostäder och förskola Ullstorp 1:3 m.fl. "Dammbergen"*.

Vi har tagit del av Arkeologisk utredning steg 1 och 2, Naturvärdesinventering, NVI, Miljökonsekvensbeskrivning, MKB samt Artinventering för groddjur, fåglar och fladdermöss.

Naturskyddsföreningen har framförallt hanterat NVI, MKB samt Artinventeringen.

Utredningarna visar områdets värden ur många olika aspekter. I Dammbergen finns stora höjdskillnader, fornlämningar samt höga natur- och friluftslivsvärden. Det gör området komplext och känsligt för exploatering. Dammbergen ligger nära bebyggelse och är mycket uppskattat av de boende för rekreation och friluftsliv. Ur Planbeskrivningen s 48: "Stor del av planområdet utgörs av skogsmark. Även gräsmark, igenväxningsmark och halvöppna hållmarker förekommer (Naturcentrum 2020). Det finns tydliga tecken på att området nyttjas för rekreation, motion och friluftsliv. Små stigar förekommer i hela området och på vissa platser finns bänkar och eldstad."

Naturskyddsföreningen menar att denna struktur är ett tydligt tecken på områdets stora betydelse för friluftslivet och området därför skall skyddas och bevaras.

I kommunens Naturvårds- och friluftslivsplan pekas hela området ut som intressant både för sin storlek och för sin intressanta natur. Se mer synpunkter i avsnitt nedan samt **Bilaga 1**.

2 Syfte och skäl för att bilda naturreservat i Dammbergen

- *Naturvärdesinventeringen* visar områdets höga värden, naturvärdesklass 2, 3 och 4.
- *Artinventeringen* visar förekomst av värdefulla arter; groddjur, fåglar och fladdermöss.

Dammbergen är ett värdefullt, tätortsnära naturområde för boende i området. Det är *närheten* till naturen som gör att människor ser möjligheter att komma ut i naturen. Närheten är den avgörande faktorn för hur mycket vi vistas i skog och mark.

Kommunen upprättar planer, arbetar med Agenda2030 och antar resultatmål. Vi vill i detta yttrande framhålla:

- att kommunens Naturvårds- och friluftslivsplan antagen 2025-06-04 skall användas och konkretiseras i planer och verksamheter
- att biologisk mångfald, klimat och friluftsliv skall hanteras i kommunens arbete för att nå mål i Agenda 2030
- att kommunstyrelsens resultatmål för Mål 3 *Hälsa och välbefinnande*, Mål 11 *Hållbara städer och samhällen*, Mål 13 *Bekämpa klimatförändringar* samt Mål 15 *Biosystem och biologisk mångfald* skall konkretiseras i planer och verksamhet.

Naturskyddsföreningen anser att förslaget till detaljplan för Dammbergen saknar en genomgripande analys utifrån viktiga dokument inom natur, biologisk mångfald och friluftsliv. Exempelvis visar Artinventeringen (Grodor, fåglar och fladdermöss vid Dammbergen i Kungälv 2021) en stor artrikedom.

Avseende fåglar poängteras att: *Området har en art-och individrikedom av häckande fåglar som överstiger genomsnittet av bohuslänska skogar av motsvarande typ och storlek. Den norra delen av området hyser fler häckande fågelarter än den södra, men det totala antalet individer är likartat i de två delområdena. Tätheten av grönsångare är anmärkningsvärt hög både i norr och söder.*

Även grodor och vattensalamander samt lämpliga miljöer för dem lyfts fram i inventeringen. För Fladdermöss *noterades totalt sju arter av fladdermöss, varav två rödlistade: nordfladdermus (NT, nära hotad) och brunlangora (NT). Artkarteringen genomfördes med sju autoboxar och en handhållen detektor under tre nätter spridda över säsongen. Aktiviteten var sammantaget ganska låg, men att ändå sju arter registrerades visar på en relativt hög artmångfald i området.*

Dessa fakta har inte tillmätts tillräcklig betydelse i planen enligt vår bedömning. Se **Bilaga 2**.

Naturvärden, biologisk mångfald och friluftsliv

Naturområden kan skyddas genom olika bestämmelser i Miljöbalken. Olika motiv lägger grund för skyddet. I Naturvårdsverkets guide *Så bildas naturreservat* poängteras att *syftet* med reservatet samt *skälen* för att inrätta ett naturreservat skall utredas noggrant. När ett

område föreslås som naturreservat granskas det utifrån olika förutsättningar för att kunna bibehålla naturvärden samt för utvecklingsmöjligheter för fauna och flora.

Vi hänvisar till Naturvårdsverkets vägledning vid bildande av Naturreservat 2023-08-22 ([Länk Kommunala naturreservat](#)).

Naturskyddsföreningen anser att de utredningar kommunen presenterar visar områdets höga potential ur ett flertal av dessa aspekter och citerar i det följande ur Vägledningen s 8:

”Naturreservat kan enligt 7 kap. 4 § miljöbalken bildas i syfte att:

- bevara biologisk mångfald,
- vårda och bevara värdefulla naturmiljöer,
- tillgodose behov av områden för friluftslivet,
- skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer och/eller
- skydda, återställa eller nyskapa livsmiljöer för skyddsvärda arter.

Inom ramen för 7 kap. 4 § miljöbalken kan reservat också bildas för att skydda t.ex. landskapsbilden och geologiskt intressanta formationer, med hänvisning till att de utgör värdefulla naturmiljöer. Med värdefull naturmiljö respektive värdefulla kulturpräglade landskap bör avses:

- geografiskt och/eller historiskt representativa landskapstyper, naturmiljöer, markslag, vattenförekomster, strukturer och system,
 - livsmiljöer för skyddsvärda arter och andra skyddsvärda markslag och naturmiljöer,
 - särskilt goda förutsättningar för att pedagogiskt belysa betydelsefulla naturvärden,
 - områden som har stor betydelse för friluftslivet, t.ex. genom tätortsnära läge eller genom höga upplevelsevärden,
 - större sammanhängande områden som är relativt orörda och som har, eller kan få, en framtida väsentlig betydelse för biologisk mångfald och/eller friluftsliv,
 - områden som ingår i Natura 2000, och/eller
 - områden som har redovisats i nationella planer för skydd, t.ex. myrskyddsplanen, eller som har pekats ut i enlighet med internationella åtaganden”.
- ([Länk Kommunala naturreservat](#)).

”Skälen för ett reservatsbeslut är utgångspunkt för syftet med att skydda området. Syftet anger vad som ska åstadkommas med skyddet” ([Länk Kommunala naturreservat](#)).

Syftet

Naturskyddsföreningen anser att syftet för naturreservatet i Dammborgen är

- att bevara och utveckla biologisk mångfald
- att vårda och bevara värdefulla naturmiljöer
- att tillgodose behov för friluftslivet i närhetsområdet (bl a Ullstorp, Ulvegärde, Munkegärde, Kareby och kommande område i Åseberget).
-

Skälen

Naturskyddsföreningen anser att skälen för att inrätta ett naturreservat i Dammsbergen är

- att förhindra exploatering av området
- att skydda naturvärden i hela området. De områden som har lägre naturvärden utgör skyddsavstånd för dem med höga naturvärden
- att såväl den södra delen av området som den norra har stor betydelse för friluftsliv och naturupplevelsen av natur,

3 Synpunkter och argument

Tätortsnära natur - Agenda 2030, Mål 15 Ekosystem och Biologisk mångfald

Förlusten av biologisk mångfald är omfattande och arter försvinner globalt, nationellt och lokalt i alarmerande fart. Sambandet biologisk mångfald, ekosystemtjänster och klimatförändringarna är starkt. Att skydda den biologiska mångfalden är en global utmaning och det kommande årtiondet blir avgörande för att kunna vända den pågående negativa trenden. Kungälv kommun är en viktig aktör i detta arbete. I Kungälv kommun finns 21 naturreservat varav två är i kommunal regi. Skötsel och skydd av dessa är viktiga för både rekreations- och turistvärden, liksom biologisk mångfald.

Arbetet med biologisk mångfald ingår i flera internationella åtaganden och är även en del i det nationella arbetet för att nå Sveriges 16 nationella miljökvalitetsmål och Sveriges friluftsmål. Länk: [Naturvårdsverket om mål och antaganden för biologisk mångfald](#)

Naturskyddsföreningens bedömning är att arbetet för att skydda natur och biologisk mångfald i Kungälv kommun är både angeläget och brådskande.

Skyddad natur Kungälv 14,8 % Länk [Agenda 2030 Uppföljningsrapport 2023](#)

I rapporten Kungälv och Agenda 2030 Uppföljningsrapport 2023 redovisar Kungälv kommun de globala målen, vad de betyder för Kungälv kommun, delmål som är relevanta för Kungälv, goda exempel, nyckeltal för skyddad natur och vad Kungälv kan utveckla. Angående Mål 15 Ekosystem och biologisk mångfald på s 45 framgår att skyddad natur utgör 14,8 %, varken ökning eller minskning sedan 2018.

I rapporten nämns att:

”Kommunen planerar att utarbeta en skogsbruksplan och skogspolicy för Kungälv, för att säkerställa hållbart skogsbruk och avskogning samt en ekologiskt och ekonomiskt hållbar användning av skogar (delmål 15.2). På lokal nivå har kommunen möjligheter att påverka och skydda närmiljön eftersom kommunen är en stor markägare” (s 47).

Skogspolicy

Naturskyddsföreningen har under de senaste fyra åren med jämna mellanrum skrivit till kommunen om skötseln av kommunens skogar och behovet av en skogspolicy. I Planbeskrivningen och MKB:n används argument om att såvida området inte bebyggs kommer det att avverkas. Det framgår inte i texterna att en avverkning kan genomföras med hänsyn till biologisk mångfald och med tanke på rekreation. Vi ser därför mycket positivt på att kommunen beslutat att ta fram en skogspolicy (Dnr KS2025/1025-1). I policyn görs många olika bedömningar. Vi anser att det som framgår i *Tjänsteskrivelsen* visar kommunens avsikt är att i fortsättningen ”driva ett ansvarsfullt skogsbruk med fokus på miljöhänsyn i

skogskötseln samt vikten att värna den biologiska mångfalden genom medveten samhällsplanering och exploatering". Skogspolicyn och den kommande Skogsbruksplanen ger nya möjligheter för att bedöma värdet av skogen i Dammsbergen, både den södra och den norra delen utifrån natur och friluftsliv.

Vi anser att det skall synas konkret i planarbetet hur kommunen arbetar med skydd av natur och biologisk mångfald. I planbeskrivningen visas framförallt på vilket sätt bebyggelse och vägar uppfyller krav. Det är mycket otydligt hur de naturområden som finns inom planområdet skall kunna bevaras. Detta är en brist på påverkar bedömningen.

EU-kommissionen 30%

Våren 2020 presenterade EU-kommissionen som en del i den europeiska gröna given en ny strategi för biologisk mångfald med målsättning att rättsligt skydda minst 30% av EU:s landyta samt 30 % av havsområdet. *Naturskydd* samt *Skogs och stadsförgröning* är två viktiga områden som skall beaktas för att nå målen. Orsaker bakom förlusterna av biologisk mångfald är bland annat förändrad mark- och havsanvändning, överexploatering, samt klimatförändring. I EUs plan för återställande av natur presenteras centrala åtaganden till 2030. Vi framhåller målpunkt 11 *Städer med minst 20 000 invånare har en ambitiös stadsförgröningsplan* och anser att kommunen i sin planering skall värna skogsområdet i Dammsbergen istället för att exploatera det. Vi hänvisar också till Naturrestaureringslagen som antogs 17 juni 2024 och menar att det är angeläget att skydda natur istället för att exploatera skogen i Dammsbergen. ([Länkar EU strategi för biologisk mångfald](#), [EU förordning för naturrestaurering](#), [Mål och artiklar](#)).

Globalt ramverk 30 %

Vid FN:s konferens om biologisk mångfald 2022 beslutades det nya globala ramverket, CBD COP15, som innehåller mål för att vända den negativa trenden för biologisk mångfald och stoppa utrotningen av djur och växter. Ett av de viktigaste åtgärdsmålen är att skydda minst 30 % av jordens yta på land till 2030. I ramverket beskrivs hur länder bör arbeta med och följa upp frågan på nationell nivå. ([Länk Nya internationella mål](#)).

Vi anser att det skall synas konkret hur kommunen arbetar med skydd av natur och biologisk mångfald.

Tätortsnära natur, folkhälsa och samhällsplanering

Dammsbergen utgör ett mycket attraktivt och välbesökt område som behöver skyddas mot exploatering.

I planbeskrivningen s 48 anges att "Strövområdet inom planområdet är inte upplyst och ligger till viss del avskilt från bebyggelse. Det kan göra att platsen upplevs otrygg att vistas på när det är mörkt eller som ensam på platsen".

Naturskyddsföreningen vill i detta sammanhang lyfta frågan om ljusföroreningar. Det är ett mycket stort problem för ett antal arter. I planarbetet skall ljusföroreningar beaktas. Vi hänvisar till temanummer om ljusföroreningar i tidskriften Biodiverse som ges ut av SLU. (SLU 2020).

Den fysiska samhällsplaneringen har avgörande betydelse för tillgång till grönområden inom tätorter. Kommunerna bidrar genom att skapa, bevara, utveckla eller restaurera tätortsnära naturområden. Länsstyrelserna stöttar kommunerna och statliga markägare i deras arbete med att bilda tätortsnära naturreservat och ta fram skötselplaner.

Naturvårdsverket skriver om attraktiv tätortsnära natur att "Trycket från ökande tätortsbefolkning, ökat intresse för utevistelse i naturen, fortsatt exploatering samt effekter av klimatförändringen påverkar de minskande grönyrtorna i och omkring tätorterna negativt." (Länk [Attraktiv tätortsnära natur](#)).

Riksdagens mål om attraktiv tätortsnära natur innebär att de ska finnas tillgång till sådana områden i och i närheten av tätorter. Enligt Naturvårdsverket har kommunerna "en nyckelroll i att skapa förutsättningar för ett väl fungerande friluftsliv. Att planera friluftslivet långsiktigt är av stor vikt för ett bra friluftsliv för befolkningen". Allmänheten ska ha tillgång till grönområden och ett tätortsnära landskap med höga frilufts-, natur- och kulturmiljövärden. (Länk [Attraktiv tätortsnära natur](#)).

Här finns anledning att nämna 3-30-300-regeln som består av tre riktvärden för att säkerställa träd nära bostaden (3), krontäckning i stadsdelar (30%) och närhet till grönområden (inom 300 m), vilket bidrar till en hållbar stadsutveckling och hälsofrämjande livsmiljöer. (Länk: [Naturvårdsverket om grönplanering](#)).

Ett av 10 delmål i friluftslivspolitikerna handlar om att skyddade områden är en *resurs* för friluftslivet. En attraktiv tätortsnära natur ger förutsättningar för ett rikt friluftsliv. Genom att *öka* antalet skyddade områden som förvaltas och sköts ökar möjligheterna till friluftsliv och rekreation. När naturområden skyddas värnas även den biologiska mångfalden i den icke exploaterade naturen, därför är frågorna tätt sammankopplade med varandra. (Länk [Biologisk mångfald och mål för friluftslivet](#)).

Skydd av naturområden för friluftsliv gör det möjligt för oss människor att uppleva naturen. För att nå målen för skyddad natur behöver olika aktörer samarbeta. Kommuner och markägare är sådana. Skydd av områden inom tätortsnära natur bidrar till viktiga ekosystemtjänster, till att uppfylla flera av de uppsatta miljö kvalitetsmålen som till exempel Levande skogar, Ett rikt växt- och djurliv, God bebyggd miljö och Myllrande våtmarker. I en god samhällsplanering ingår det som en självklarhet att slå vakt om en god livsmiljö, bevarande av tätortsnära naturområden och att säkerställa våra regioners värden för människors livskvalitet och förbättrad folkhälsa.

Naturvårds- och friluftslivsplan

Kommunen har under flera år arbetat med en ny Naturvårds- och friluftslivsplan. Planen antogs i Kommunstyrelsen 2025-06-04 (KS protokoll § 188/2025). Planen består av 2 delar. I planen, Del 1, presenterar kommunen sin vision: *Kungälv kommun ska värna den biologiska mångfalden och erbjuda en rik natur samt ett friluftsliv i toppklass för kommuninvånare och besökare.*

Del 2 är en Åtgärdsplan. Naturskyddsföreningen vill framhålla värdet av åtgärdsplanen.

I Del 1 presenteras Fyra övergripande mål över hur kommunen ska verka för att främja natur och friluftsliv. Varje mål utvecklas med beskrivning, bidrag till globala och nationella mål samt nyttan med att verka för detta mål.

1. Rika natur- och friluftsupplevelser
2. Ökad biologisk mångfald
3. Sammanhängande grönbå infrastruktur
4. Öppen samverkan och engagemang

Vi anser att Planområdet vid Dammsbergen uppfyller värden inom alla dessa fyra mål och menar att den nya Naturvårds- och friluftslivsplanen skall användas för att värdera området och ge en grund för att utveckla områdets potential samt för att inrätta ett naturreservat.

Vi hänvisar också till Naturvårds- och friluftslivsplan Del 2 Åtgärdsplan. ”I åtgärdsplanen redovisas åtgärder som Kungälv kommun åtar sig att genomföra i syfte att uppfylla de globala, nationella och regionala miljömålen och de övergripande målen i Naturvårds- och friluftslivsplanen:

- Rika natur- och friluftsupplevelser
- Ökad/bibehållen biologisk mångfald
- Sammanhängande grönbå infrastruktur
- Öppen samverkan och engagemang”

Tätortsnära naturområden fyller en mycket viktig funktion för friluftsliv och rekreation *även om de inte har de högsta naturvärdena. Närheten till naturen är den avgörande faktorn för hur mycket vi vistas i skog och mark.*

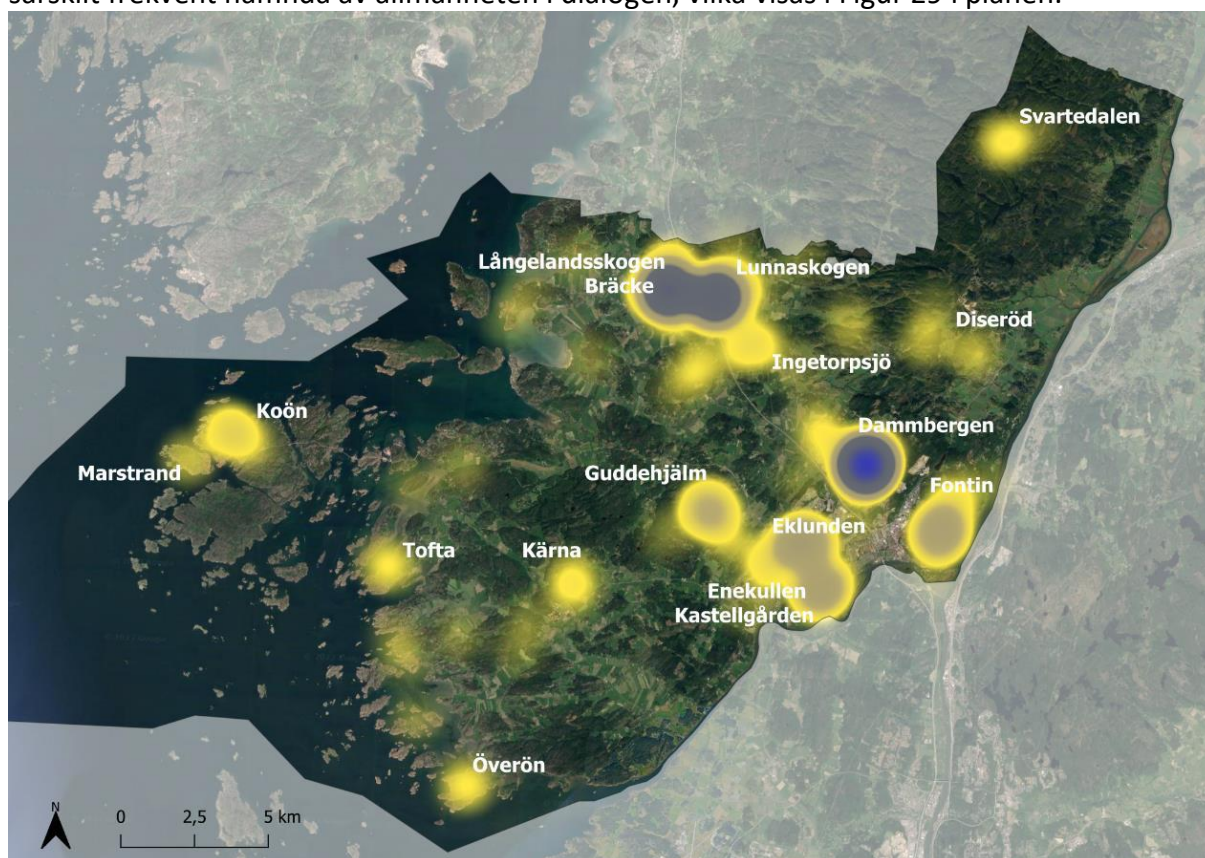
Vistelser i naturen har i otaliga undersökningar visat sig minska stress och psykisk ohälsa. Den tätortsnära naturen är också tillgänglig för de flesta invånare oavsett ekonomiska resurser. De tätortsnära naturområdena bidrar till en bättre folkhälsa, ökad återhämtning och livskvalitet samt minskat antal sjukskrivningar, (*Länk Länsstyrelsens redovisning 2020*).

I planbeskrivningen nämns Dammsbergens roll som närströvsområde endast kortfattat. I vissa delar av planbeskrivningen och tillhörande utredningar tillmäts de södra delarna av skogen ett lågt värde. Vi citerar från s 54:

”Området används i dagsläget för rekreation av närboende, och efter exploateringen kommer området fortsatt att kunna användas för detta ändamål. Befintliga stigar har studerats noggrant i framtagandet av planförslaget, och dessa har i möjligaste mån bevarats för att säkerställa fortsatt tillgång till rekreationsmöjligheter”.

De boende i närheten av Dammsbergen har en annan bild av skogens betydelse. Enligt deras uppfattning är området mycket viktigt för friluftsliv och rekreation. För boende i Ullstorp, Olseröd, Munkegårde samt Ulvegårde är skogen betydelsefull och har stora sociala värden.

Vi hänvisar till den medborgardialog som genomfördes som underlag till ny Naturvårds- och friluftslivsplan. Syftet med dialogen var att få ett bättre underlag i arbetet att kartlägga områden som används eller kan användas för friluftsliv. Allmänhet, skolor och natur- och friluftsföreningar bjöds in och fick använda ett digitalt verktyg med möjlighet att rita ut geografiskt avgränsade områden som de använder för rekreation och friluftsliv samt svara på ett antal frågor gällande de utpekade områdena. Det är tydligt att naturen i Kungälv kommun har ett stort rekreativt värde för de individer, föreningar och skolor som deltagit i dialogen. Den tätortsnära naturen lyfts särskilt fram av den allmänhet och de skolor som svarat, men även till viss del av föreningar. Den *bostadsnära naturvistelsen* nämns extra tydligt. *Höga naturvärden* är också något som lockar besökarna till de angivna områdena. Det är tydligt bland respondenterna att det är viktigt att *barn kan vistas och roa sig i områdena*. Dels att föräldrar enkelt ska kunna ha med sig barn och att barnen ser ett syfte med att vara där, dels att barn själva ska kunna vistas i naturområden nära hemmet och dels att förskolor och skolor har nära tillgång till naturområden. Det finns några områden som är särskilt frekvent nämnda av allmänheten i dialogen, vilka visas i Figur 29 i planen.

Figur 29. Resultat av täthetsanalysen som gjorts på svaren från allmänheten. Skalan är en stigande skala från gult – blått. Ju mörkare området är desto fler svar har inkommit som pekar ut området som värdefullt. Källa: Naturvårds- och friluftslivsplan Del 1 – Natur och friluftsliv i Kungälv kommun, s 56

Populariteten beror till stor del på skogens storlek vilket gör den lämplig för många aktiviteter, allt från vanliga promenader till orientering, löpning och terrängcykling. I ett examensarbete av (Ström Lund 2024) uppger Kungälv Orienteringsklubb att förutom Fontins naturreservat så är Dammbergen den skog de nyttjar mest för sin verksamhet och att en exploatering antagligen kommer att lämna för lite skog kvar för att det ska vara möjligt för dem att använda den för sin verksamhet. Känslan av "vildmark" trots att man befinner sig nära tätorten är även det en viktig faktor som ofta tas upp när man pratar om Dammbergen. Detta kommer i och med en exploatering att gå förlorad.

Enligt Naturskyddsföreningen (2021a) innebär en exploatering av ett skogsområde ofta att det förvandlas till en park snarare än ett naturområde. Många barn och ungdomar leker och rör sig i skogen, både under skoltid och på fritiden. Att vistas i skogen främjar både rörelse och fantasi. Enligt Naturskyddsföreningen (2021b) bidrar detta till barns utveckling, både kroppsligt och intellektuellt. Kroppen får prova nya rörelser som att klättra och ta sig fram på ojämn mark och genom sin oförutsägbarhet bidrar naturen ofta till nya upplevelser som främjar både fantasi och vetgirighet.

4 Vårt ställningstagande

Ett kommunalt naturreservat i Dammborgen innebär att höga naturvärden med värdefulla arter och betydelsefulla friluftslivsvärden får ett långsiktigt skydd. Kommunen växer och människor i Ullstorp, Olseröd, Munkegärde, Kareby samt i kommande bostadsområde i Åseberget, behöver närhet till ett större naturområde med höga friluftslivs- och naturvärden. Områdets höga naturvärden, med rik biologisk mångfald och viktiga ekosystemtjänster har stor betydelse och ett viktigt samband med klimatförändringarna. Skyltade strövstigar som leder in i naturreservatet från de olika bostadsområdena gör det lätt och enkelt besöka det utan bil. Guddehjelms naturreservat är ett exempel på hur naturskydd kan kombineras med människors behov av närnatur.

Naturskyddsföreningen yrkar

- att kommunen skall inrätta ett naturreservat i Dammborgen för att långsiktigt skydda naturen i området och konkretisera kommunens arbete med relevanta mål i Agenda 2030 samt i Naturvårds – och friluftslivsplan 2025.

För Naturskyddsföreningen i Kungälv

Stig Johannesson

Bilaga 1

Naturvårds- och friluftslivsplan, s 10 Syfte med planen

Kunskapsplattform

Natur- och friluftslivsplanen ska utgöra en plattform för Kungälv kommunens arbete med ekosystemtjänster, grön infrastruktur, biologisk mångfald, friluftsliv och rekreation.

Planen ska beskriva vad som utmärker naturen och friluftslivet i kommunen.

Planen ska övergripande redovisa var i kommunen värden för den biologiska mångfalden och friluftslivet finns.

Planen ska peka ut ansvarsarter och ansvarsbiotoper som Kungälv kommun har ett extra ansvar för att skydda och bevara.

Planen ska resultera i en tydlig informativ digital karta som kan användas av de som bor, verkar eller besöker kommunen.

Planen ska utgöra ett underlag för kommande åtgärdsplan för naturvård och friluftsliv.

Mål och åtgärder

Planen ska peka ut mål, strategier och åtgärder för att stärka och utveckla natur- och friluftslivet i Kungälv kommun. Målen och strategierna ska bidra till kommunens arbete med att nå de globala hållbarhetsmålen (Agenda 2030) och de nationella miljö- och friluftsmålen.

Konkret stöd i fysisk planering

Planen ska ge vägledning om hur naturvärden inklusive ekosystemtjänster och grön infrastruktur samt friluftsliv och rekreation ska beaktas och hanteras för framtida kommunala ställningstaganden, avvägningar och beslut.

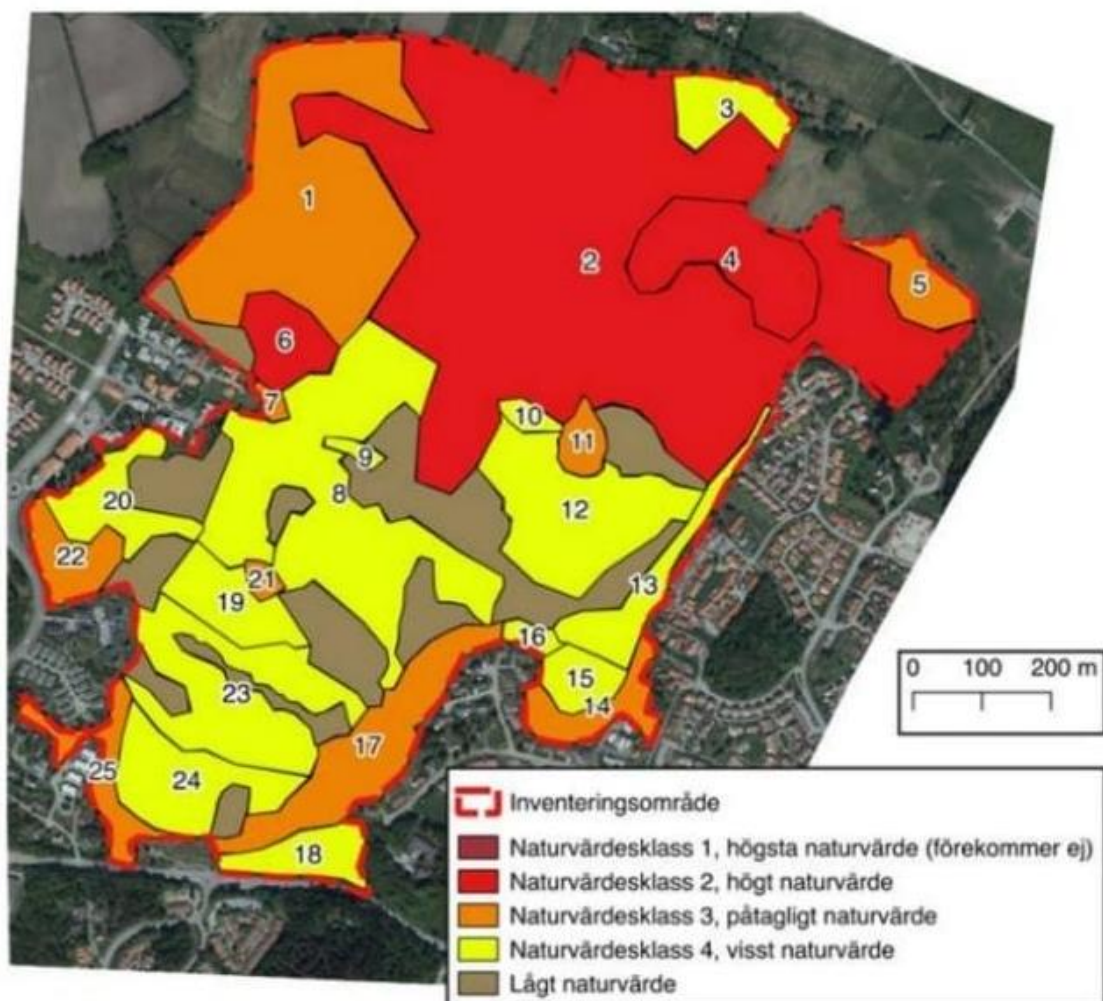
Planen ska resultera i ett plandokument (detta dokument) samt i geodata som ska kunna användas som kommunalt planeringsunderlag.

Planen ska innehålla hänsynsnivåer för hur kommunen ska arbeta med höga naturvärden i samband med samhällsutvecklingen och fysisk planering.

Dammbergens södra område- beskrivning av naturvärden

I den södra delen av skogen är det endast de gråmarkerade områdena som består av ren produktionsskog (planterad gran). De gulmarkerade är blandskog. Närmare beskrivningar kompletterar kartan, se nedan. Dammbergen har i sin helhet stora värden även om det finns delar med planterad gran. Jämför med Fontin som har såväl områden med produktionsskog som ädellövskog och andra värdeelement och som i sin helhet är värdefull för friluftslivet och biologisk mångfald.

Karta 2 är hämtad på s 13 i Börjesson, E & Stenström, J. 2020. Naturvärdesinventering vid Dammbergen, Kungälv kommun. Naturcentrum AB. Stenungsund.

Karta 2. De identifierade naturvärdesobjekten.

Objekt ID: 8 Blandskog

Areal: 8, 54 ha

Naturvärdesbedömning: Naturvärdesklass 4, visst naturvärde.

Dominerande naturtyp: Skog och träd

Biotoper: Blandskog på hållmark

Beskrivning: Ett stort område med trädklädda hållmarker. Tall och björk dominerar helt, men gran, asp, sälg, ek och bok förekommer. Både levande och döda enar vilka förekommer mycket rikligt liksom flera stenmurar vittnar om att skogen tidigare varit mer öppen. Gamla och grova träd av både björk och tall förekommer, men stora delar av området täcks av yngre skog i klenare dimensioner. I de delar av objektet där äldre träd växer förekommer också rikligt med död ved i alla dimensioner. Den fridlysta arten revlummer bildar stora mattor på flera platser i objektet.

Biotopkvalitéer: Död ved rikligt förekommande, bohål, flerskiktat bestånd

Naturvårdsarter: Revlummer §, grönsångare NT, vanlig padda §, stor revmossa S, blåmossa S, västlig hakmossa S, vågig sidenmossa S.

Kommentar: Området nyttjas mycket för friluftsliv, flera vältrampade stigar genomkorsar området och det finns en lägerplats här.

Objekt ID: 10 Fuktstråk

Areal: 0,28 ha

Naturvärdesbedömning: Naturvärdesklass 4, visst naturvärde.

Dominerande naturtyp: Skog och träd.

Biotoper: Fuktstråk i barrskog och blandskog. **Beskrivning:** Mestadels öppen fuktig mark, med svag karaktär av fattigkärr. Unga björkar, unga tallar, pors, blåtåtel och vitmossor förekommer över hela ytan.

Biotopkvalitéer: Fuktstråk i skogsmark.

Objekt ID: 12 Blandskog

Areal: 4,39 ha

Naturvärdesbedömning: Naturvärdesklass 4, visst naturvärde.

Dominerande naturtyp: Skog och träd

Biotoper: Blandskog på hållmark

Beskrivning: Ett stort område med trädklädda hållmarker. Tall och björk dominerar helt, men gran, asp, sälg, ek och bok förekommer. Både levande och döda enar vilka förekommer mycket rikligt liksom flera stenmurar vittnar om att skogen tidigare varit mer öppen. Gamla och grova träd av både björk och tall förekommer, men stora delar av området täcks av yngre skog i klenare dimensioner. Längst i öster finns ett parti med äldre grova tallar vilka omger en lägerplats med eldstad och bänkar. Flera områden med grov granskog förekommer. I de delar av objektet där äldre träd växer förekommer också rikligt med död ved i alla dimensioner.

Biotopkvalitéer: Död ved rikligt förekommande, bohål, flerskiktat bestånd.

Kommentar: Området nyttjas mycket för friluftsliv, flera vältrampade stigar genomkorsar området och det finns en lägerplats.

Objekt ID: 17 Lövbryn

Areal: 3,37 ha

Naturvärdesbedömning: Naturvärdesklass 3, påtagligt naturvärde.

Dominerande naturtyp: Skog och träd

Biotoper: Lövskogsbryn, rasbrant, blandskog.

Beskrivning: Ett lövdominerat bryn med ett stort inslag av både rasbrant och hållmark. Senvuxna ekar och tallar förekommer i branterna. På hållarna är det en, tall och gran som dominerar och det finns partier med mer flack terräng där det växer en blandskog av björk, ek, tall och bok. Beståndet är mycket varierat i ålder och dimension, från små plantor och ett lokalt tätt buskskikt till enstaka grova bokar och gamla senvuxna ekar. I objektet finns också

en damm som är ca 5x5 m. Karaktären på beståndet som helhet är en igenväxande hållmark i ett sent stadium.

Naturvårdsarter: Grönsångare NT, blåmossa S, Biotopkvalitéer: Död ved, senvuxna tallar och ekar, grov bok, damm.

Objekt ID: 19 Ung blandskog

Areal: 1,60 ha

Naturvärdesbedömning: Naturvärdesklass 4, visst naturvärde.

Dominerande naturtyp: Skog och träd.

Biotoper: Ung blandskog av tall och björk.

Beskrivning: En hållmarksskog med nära uteslutande klena och unga träd av främst tall och björk. Beståndet har en struktur av spontan självföryngring och igenväxning av hållmarken. Inga tecken finns heller på gallring eller andra skogsbruksåtgärder. Död ved i klena dimensioner har uppkommit genom självgallring.

Biotopkvalitéer: Klen död ved, självföryngrat bestånd.

Objekt ID: 20 Lövskog, lövbryn

Areal: 1,50 ha

Naturvärdesbedömning: Naturvärdesklass 4, visst naturvärde.

Dominerande naturtyp: Skog och träd.

Biotoper: Ung till medelålders lövblandskog.

Beskrivning: En blandskog med bryn mot norr och väster. Asp och björk dominerar beståndet, men det förekommer också hassel, sälg, en och tall. En stor del av ytan har en tydligt tvåskiktad struktur, dels högstammade aspar och björkar, dels ett kompakt uppslag av asp, björk och hassel. Spår av tidigare röjning i beståndet. Brynet mot norr är flerskiktat med ett tydligt buskskikt med inslag av bärande och blommande träd och buskar och täta buskage lämpliga för häckning. Enstaka hållar förekommer.

Biotopkvalitéer: Klen död ved, bärande och blommande träd och buskar.

Naturvårdsarter: Grönsångare NT.

Kommentar: En större gångstig som även grusats leder in i inventeringsområdet här som en entré. I anslutning till objektet ligger också en förskola med skolgård som vetter mot skogen.

Objekt ID: 21 Liten våtmark, lövbryn

Areal: 0,24 ha

Naturvärdesbedömning: Naturvärdesklass 3, påtagligt naturvärde.

Dominerande naturtyp: Småvatten.

Biotoper: Medelstor damm med öppen vattenspegel, lövbryn, rasbrant.

Beskrivning: En stor damm med delvis öppen vattenspegel omgiven av en rasbrant med lövträd, bl.a. hassel, ek och björk. Miljön utgör ett potentiellt viktigt lekvatten för groddjur.

Biotopkvalitéer: Öppen vattenspegel, potentiellt lekvatten för groddjur.

Objekt ID: 22 Lövbryn

Areal: 1,20 ha

Naturvärdesbedömning: Naturvärdesklass 3, påtagligt naturvärde.

Dominerande naturtyp: Skog och träd

Biotoper: Lövskogsbryn, rasbrant, blandskog. Beskrivning: Ett lövdominerat bryn med ett stort inslag av både rasbrant och hållmark. Senvuxna ekar förekommer i branterna. På hållarna är det en, tall och ljung som dominerar. Beståndet är mycket varierat i ålder och dimension, från små plantor och ett lokalt tätt buskskikt till gamla senvuxna ekar. Mot söder finns en värdefull grovblockig rasbrant som till stor del är solexponerad och en värdefull livsmiljö för bl.a. kräldjur. Karaktären på beståndet som helhet är en igenväxande hållmark i ett sent stadium.

Biotopkvalitéer: Död ved, senvuxna ekar, solexponerad grovblockig rasbrant.

Objekt ID: 23 Blandskog

Areal: 4,25 ha

Naturvärdesbedömning: Naturvärdesklass 4, visst naturvärde.

Dominerande naturtyp: Skog och träd

Biotoper: Blandskog på hållmark

Beskrivning: Ett stort område med trädklädda hållmarker. Tall och björk dominerar helt, men gran, asp, sälg, ek och bok förekommer. Både levande och döda enar vilka förekommer mycket rikligt liksom flera stenmurar vittnar om att skogen tidigare varit mer öppen. Gamla och grova träd av både björk och tall förekommer, men stora delar av området täcks av yngre skog i klenare dimensioner. I de delar av objektet där äldre träd växer förekommer också rikligt med död ved i alla dimensioner.

Biotopkvalitéer: Död ved rikligt förekommande, bohål, flerskiktat bestånd

Naturvårdsarter: Grönsångare NT.

Kommentar: Området nyttjas mycket för friluftsliv, flera vältrampade stigar.

Objekt ID: 24 Gles blandskog

Areal: 2,40 ha

Naturvärdesbedömning: Naturvärdesklass 4, visst naturvärde.

Dominerande naturtyp: Skog och träd

Biotoper: Blandskog på delvis öppen hållmark

Beskrivning: Ett stort område med trädklädda hållmarker. Tall och björk dominerar helt, men gran, asp, sälg, ek och bok förekommer. Stora delar av området är halvöppet med stort ljusinsläpp mot marken, här finns friska enar och fläckvis mattor av ljung. Gamla och grova träd av både björk och tall, framför allt de senvuxna tallar som finns här är gamla. I de delar av objektet där äldre träd växer förekommer också rikligt med död ved i alla dimensioner. Längst i söder finns några mindre dammar.

Biotopkvalitéer: Död ved rikligt förekommande, bohål, flerskiktat bestånd, flera mindre dammar.

Naturvårdsarter: Blåmossa S (stora exemplar, ca 30 cm). **Kommentar:** Området nyttjas mycket för friluftsliv, flera vältrampade stigar.